

Léčivé rostliny v magistraliter receptuře

Robert Jirásek,
Edukafarm, Praha

Individuální příprava v lékárnách doznává v posledních letech jistých změn: klesá objem receptů s IPLP, řada dřívějších farmaceutických surovin a galenik je nedostupných, ale na druhé straně se rozšiřuje spektrum nabídky distributorů o nové substance. Zdá se tedy, že v určitých oborech medicíny by magistraliter přípravky mohly zažít renesanci, a to z důvodu akcentace personalizovaného přístupu k pacientovi, event. jako náhrada speciality s výpadkem či ukončenou hromadnou výrobou.

Literatura

- Bořík O. Rukověť otolaryngologické receptury. Praha: Avicenum, 1978.
- Chalabala M, Gruntová Z. Aplikované formy liekov. Martin: Osveta, 1985.
- Karmazín M, Hubík J, Dušek J. Seznam léčiv rostlinného původu. Praha: SPOFA, 1984.
- Mika K. Fytoterapie pro lékárníky. Martin: Osveta, 1991.
- Minařík J. Farmakognosie. Praha: Avicenum, 1979.
- Praescriptiones pharmaceuticae 1972. Praha: Ministerstvo zdravotnictví, 1972.
- Příhoda A. Léčivé rostliny. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 1973.
- Spilková J, Dvořáková M. Nespavost. Praktické lékařství 2007; 3:75-9.
- Tůmová L. Valeriana radix – možné interakce s ostatními léky. Praktické lékařství 2008; 4:24-5.

Prášky, extrakty a čajové směsi

Řada léčivých látek je získávána z léčivých rostlin. V terapii se používají drogy jako takové (řezané či práškové monodrogy, Species herbarum), produkty vylučované po poranění a z dutin ve dřevě (např. Balsamum peruvianum, Chrysarobinum), a to ve formě nálevů, odvarů, olejových výluhů, dále tinktur a suchých a tekutých extraktů (prostřednictvím prosté macerace, perkolace, příp. vířivé extrakce), příp. čerstvé, zpracované na šťávu, povidla, protlak či dialyzát. Jiné možnosti skýtají izolované jednotlivé účinné látky (léčiva) - např. α -bisabolol z úborů heřmánku, nebo jejich komplexy (valepotriáty z kozlíkového kořene aj.), čímž lze docílit přesnějšího dávkování, vyššího komfortu pro pacienta a vyhnout se nežádoucím (alergickým) reakcím - např. Eucalypti etheroleum se někdy nahrazuje 1,8-cineolem (syn. eukalyptol) se sníženým iritačním potenciálem pro sliznice dýchacích cest.

Rp.
Anserinae herb. pulv. 0,5

D. t. dos. N° LX (sexaginta)
ad caps. gelat.

D. S. 1 tobolek 1-3krát denně 2 dny před a během menstruace

Rp.
Curcuma rad. pulv. 10,0
Liquiritiae rad. pulv. aa 20,0

M. D. S. Na špičku nože
3-4krát denně při cholecystitidě

Rp.
Trifolii fibr. fol. aa 20,0
Centaurii herb. 0,0
Aurantii pericarp. 5,0
Cinnamom. cort. 250,0
Ethanoli 60% Miscera macera per dias N° VII, filtra.

D. S. Žaludeční kapky, 3krát denně
10 kapek před jídlem

Rp.
Verbasci flor.
Plantaginis fol.
Foeniculi fruct.
Marrubii herb.
Menthae piper. herb. aa ad 50,0

M. D. S. Expektorační čaj, 2 lžičky směsi spařit 200 ml vroucí vody 2-3krát denně

Rp.
Thymi extr. fluid. 30,0
D. ad vitr. fuscum gutt.

D. S. 20 kapek do sklenky vody ke kloktání

Rp.
Levomentholi 0,1
Eucalypti etherol. 0,2
Helianthi annui ol. raff. ad 20,0

M. D. S. Michlovy nosní kapky

Sirupy, masti a mazání

V pediatrické praxi se dodnes značně oblíbě těší sirupy. Nad přípravou ze sušených rostlinných částí převládá použití účinných látek a standardizovaných extraktů nebo tinktur rozpuštěných a smíšených v předepsaném poměru s prostým sirupem a čištěnou vodou. Obdobná situace nastala i v oblasti mastí a mazání, a tak mizí v nenávratnu oblíbené Unguentum verbasci seu linariae na hemoroidy.

Rp.
Plantaginis extr. fluid. 10,0
Mellis depur.
Sirupi simpl.
Aquae purif. aa ad 200,0

M. D. S. Jitrocelový sirup s medem,
1 lžička 3-4x denně

Rp.

Chamomillae extr. fluid.
 Zinci oxid. aa 5,0
 Resorciní 2,0
 Ichthammoli 0,5
 Cinchocaini hydrochlor. 0,3
 Adipis lanae hydros. ad 30,0

M. D. S. Mast na konečník

Rp.

Levomentholi 1,0
 Spir. camphorat. 20,0
 Polysorbat. 80 0,6
 Aq. purif. ad 100,0

M. D. S. Kařrové mazání

Závěr

Ve stručném přehledu jsme si připomněli význam rostlinných léčiv a konkrétní příklady jejich využití ve formě individuálně připravovaných léčivých přípravků. Nabídka právě takových preparátů veřejnosti zvyšuje společenskou prestiž a exkluzivitu profese lékárníka a farmaceutického asistenta a zdůrazňuje nezastupitelné poslání lékární v oblasti magistraliter léků.

inzerce

ZAPIŠTE SI
DO DIÁŘE

Karolinum
 Univerzita Karlova
 Modrá posluchárna
 Celetná 20, Praha 1

sobota
9. 11. 2013

Organizace:
 Česká Akademie FRM
 Mezinárodní Akademie FRM
 Edukafarm
 Česká lékařská komora

Edukační grant:
 inPHARM
 GUNA

**MEZINÁRODNÍ KONGRES
 FYZIOLOGICKÉ REGULAČNÍ MEDICÍNY**

**MEDICÍNA NÍZKÝCH
 DÁVEK V KAZUISTIKÁCH**

EDUKAFARM

vzdělávání v oblasti
 OTC a Rx léčiv

Informace: info@edukafarm.cz
 Telefon: +420 224 252 435
 www.edukafarm.cz